

Landstingsstyrelsen

Principer medborgardialog för styrning

Styrgruppen för medborgardialog har vid sitt sammanträde 2013-04-29 och efter diskussion med planeringsdelegationen 2013-04-19 tagit fram ett dokument avseende principer för styrning av medborgardialog.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att godkänna bilagt dokument avseende principer för styrning av medborgardialog.

LANDSTINGETS KANSLI

Agneta Jansmyr
Landstingsdirektör

Siw Kullberg
Kanslidirektör

Landstingsstyrelsen

Principer medborgardialog för styrning

Att kunna få ta del av och kunna vara delaktig i samhället är en av de mest grundläggande förutsättningarna för en levande demokrati. Delaktighet och inflytande är också det första av de elva folkhälsomålen. Delaktighet och inflytande kan ske på många olika sätt. I första hand handlar det om deltagande genom allmänna val och den parlamentariska verksamheten. Därutöver ska Landstinget aktivt arbeta för att ge länsborna möjlighet till inflytande och påverkan i frågor som berör dem i deras vardag. Ett aktivt och systematiskt arbete med medborgardialog kan vara ett verktyg för detta.

Medborgardialog kan genomföras på många olika sätt. Allt från den naturliga kontakt som förtroendevalda har med medborgarna, till aktiviteter som Landstinget redan arbetar med. Exempel på Landstingets pågående arbete med medborgardialog är överläggningar med patientföreningar, länssturnén kring trafikförsörjningsprogrammet samt Landstingets medborgarpanel. Dock har detta arbete inte haft en systematik för när, hur, och varför dialog ska genomföras samt hur resultaten ska tas tillvara i beslutsprocessen.

Behov och vinster av en systematisk medborgardialog

- Tjänstemännens faktaunderlag kan behöva kompletteras med medborgarnas kunskaper och synpunkter.
- Kontaktytorna och arenorna för samtal behöver vidgas, vilket kompletterar och stärker den representativa demokratin.
- Ge medborgarna möjlighet att ta del av och engagera sig i frågor som berör dem i deras vardag.
- Öka förståelsen för komplexa beslut.
- Öka samhällsengagemang, ansvarskänsla, samt förtroende hos medborgarna.
- Stärka legitimiteten för de beslut som landstinget har att fatta.

För att åstadkomma ett mer systematiskt arbetssätt krävs principer för varför, hur och när medborgardialog ska användas. Principerna ska beskriva de grundläggande förutsättningar, interna besluts- och arbetsgången samt de externa principerna för medborgardialog.

Interna principer för medborgardialog för styrning

- Medborgardialogen ska utgå från Landstingets vision om ett bra liv i ett attraktivt län.
- Medborgardialog är de förtroendevaldas ansvar och verktyg.
- Landstingets ledningsgrupp och styrgruppen för medborgardialog har ett särskilt ansvar att initiera medborgardialog i frågor som leder till beslutsärenden.
- Fullmäktiges utskott samt delegationer kan väcka fråga om medborgardialog på eget initiativ samt själva genomföra medborgardialog inom de områden och frågor som de arbetar med.
- Beslut om att medborgardialog ska genomföras fattas av planeringsdelegationen i samråd med styrgruppen för medborgardialog.
- Landstingets styrgrupp för medborgardialog samordnar arbetet med medborgardialog, svarar för förankring samt återföring av resultat till landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen samt till landstingets tjänstemannaledning.
- Landstingets kansli ger processtöd till de förtroendevalda i arbetet med medborgardialog.

Externa principer för medborgardialog

- Vid frågor/förslag som direkt berör länsborna bör en medborgardialog övervägas och ställning tas till nyttan och syftet med en sådan dialog. Ställningstagandet om medborgardialog ska genomföras ska redovisas i beslutsprotokollet.
- Då beslut är fattat om medborgardialog skall lägstanivån vara att länsborna har rätten att bli hörda.
- Länsborna skall i samband med en dialog ges goda förutsättningar att delta. Uppsökande arbete för att nå fler ska särskilt övervägas.
- Barn och ungdomars möjligheter att delta i aktiviteter för medborgardialog skall ges särskild uppmärksamhet.

En förutsättning för givande dialog är att det finns ett intresse från de förtroendevalda att lyssna och beakta medborgarnas åsikter i frågan. Vet man redan hur man vill besluta ska en medborgardialog som syftar till att samla in medborgarnas synpunkter undvikas.

För att fatta beslut om medborgardialog ska genomföras bör följande frågor ställas:

- Behöver vi mer kunskap om medborgarnas värderingar, förväntningar och prioriteringar för att kunna fatta det bästa beslutet?

- Kan en medborgardialog kring denna fråga bidra till ökad förståelse från medborgarna för det aktuella beslutet/frågan?

Är svaret ja på båda frågorna ovan är medborgardialog önskvärd, om inte så finns det skäl att avstå.

Medborgardialog kan genomföras med olika grad av delaktighet, vilket man kan se i tabellen nedan. Det är värt att påpeka att ingen form är bättre än någon annan, vad man väljer att genomföra bör bestämmas av målgrupp, syfte, och vad vi vill uppnå med dialogen.

Delaktighet:	Kännetecken:	Medborgaren får:	Metod:
Information	<i>Envägskommunikation</i>	Veta	Tidning, webb, trycksak
Konsultation	<i>Insamling av synpunkter, ofta punktinsatser</i>	Tycka	Enkäter, webbpaneler fokusgrupper, råd
Dialog	<i>Diskussionsforum, utbyte av tankar</i>	Resonera	Open space, diskussionscaféer webbforum
Samarbete	<i>Aktiviteter planeras och genomförs tillsammans</i>	Planera/Genomföra	Framtidsverkstad, gemensamma projekt
Medbestämmande	<i>Gemensamt beslutsfattande</i>	Bestämma	Rådslag med omröstning, Medborgarbudget

Tommy Bernevång-Forsberg
Ordförande i styrgruppen för medborgardialog